

W Wielkim Tygodniu

WANDA EWA BRZESKA

W Wielkim Tygodniu¹

Już się z dachów, tarasów, wnęk
Podrywały w górę gołębie —
Już ziemię w małym ogródku
Przekopywaliśmy głębiej.

Żółtą konewką dziecienną
Ktoś z piętra grządki polewał —
Świeżo uprany trykocik
Zawiesił pomiędzy drzewa.

Wiosna

Z furki znajomy badylarz²
Sprzedawał pierwsze warzywa,
W krąg cicho — tylko z południa
Czarny kłęb dymu napływa.

Getto, Powstanie

I tylko echa wybuchów
Wiosenną ciszę rozdarły —
Aż zadzwoniły na górce³
Mosiężne u kufra klamry.

Spomiędzy dymów strzelały
Kipiące ognia strumienie,
Kawały papy jak szmaty
Sfruwały zewsząd na ziemię.

Getto, Ogień

Na białe kładły się wiśnie,
Na bzów młodziutkie gałązki...
Czarne motyle zza murów —
Splecione, matowe wstążki...

Wiosna

¹*Wielki Tydzień* — w tradycji chrześcijańskiej okres przed Wielkanocą, trwający od Niedzieli Palmowej do Wielkiej Niedzieli. W tym samym okresie w tradycji judaistycznej obchodzone jest jedno z głównych świąt, Pesach (Święto Wolności). Pesach upamiętnia wyjście Żydów z egipskiej niewoli, trwa 7 lub 8 dni. Powstanie w getcie warszawskim rozpoczęło się 19 kwietnia 1943, co przypadało na poniedziałek Wielkiego Tygodnia i okres Pesach. Bezpośrednią przyczyną zrywu była kolejna fala deportacji z getta. Największa miała miejsce od lipca do września 1942, druga w styczniu 1943, kiedy miała miejsce pierwsza akcja zbrojnego oporu. Wiosną 1943 mieszkańcy i mieszkańcy getta byli już zorganizowani w ramach Żydowskiej Organizacji Bojowej, mieli też zgromadzoną broń. Za symboliczny koniec tego powstania uznaje się 16 maja 1943, kiedy Niemcy wysadzili Wielką Synagogę. Teren getta został przez nich doszczętnie zniszczony, jeszcze w trakcie powstania naziści umyślnie podpalali domy, by zmusić ukrywających się tam ludzi do wyjścia lub wyskoczenia z okien, a następnie zamordować ich na miejscu lub w obozach zagłady. Tematyce powstania w warszawskim getcie i reakcjom na nie Jerzy Andrzejewski poświęcił opowiadanie *Wielki Tydzień* (pisane na gorąco pod wrażeniem wydarzeń 1943 r., wyd. 1945 r. ekranizacja w reż. Andrzeja Wajdy 1995 r.). [przypis edytorski]

²*badylarz* — nieco pejoratywne określenie osoby uprawiającej warzywa, czasem kwiaty, na niewielką skalę, przeznaczone najczęściej na sprzedaż w pobliskim mieście. [przypis edytorski]

³*górką* — tu w znaczeniu: stryszek. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/brzeska-w-wielkim-tygodniu>

Tekst opracowany na podstawie: Wanda Ewa Brzeska, *Garść ziemi*, Spółdzielnia Wydawnicza "Walbrzych", 1947.

Wydawca: Fundacja Wolne Lektury

Publikacja zrealizowana w ramach biblioteki Wolne Lektury (<https://www.wolnelektury.pl>). Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego. Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Fundację Wolne Lektury.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Maria Świetlik, Paulina Choromańska.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przeznacz darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).